

BESLUT

2017-06-26

Dnr: 16/03043,
3213

SAKEN

Plus, SVT1, 2016-10-27, inslag om ett ridcenter; fråga om opartiskhet och saklighet

BESLUT

Inslaget frias. Granskningsnämnden anser att det inte strider mot kraven på opartiskhet och saklighet.

INSLAGET

Inslaget handlade om ett ridcenter som fått kritik för bristfällig säkerhet och dålig djurhållning. Ridcentrets ägare (A) medverkade i inslaget.

Inledningsvis i inslaget sa programledaren bland annat följande.

Det sker 35 ridolyckor om dagen i Sverige som kräver sjukvård. Trots det har tillsynsmyndigheten Konsumentverket inte gjort en enda kontroll på tio år. Så hur säkra är våra anläggningar, och får jag verkligen det jag betalar för? I kväll har *Plus* åkt hit till Skåne för att titta närmare på hur det ser ut.

I nästa sekvens berättade en person (B) som deltagit vid en kurs på A:s ridcenter om sina upplevelser och bland annat följande sades.

(B) – [...] jag upplever hästarna som väldigt stressade, som väldigt spända hästar. Dem var väldigt lättskrämda. [...] Det känns väldigt otryggt att rida där, man kunde inte slappna av, man fick hela tiden vara så sin vakt [...] alla hästar lossades samtidigt, utom galopphästarna, och så öppnades dörren på baksidan till hagen och så skulle alla ut på en gång. Det var sån kaos, en del sprang in i igen, och sparkades, och en del sprang in i fel boxar och där stod dem med räfsor och grimmor och slog på hästarna. [...] Så, ingen säkerhet alls.

(Programledaren) – [Namn på B] reagerar redan från början på att ägaren till ridcentret enligt [namn på B] inte håller någon säkerhetsgenomgång, vare sig före eller efter ridlektionerna.

(B) – Var det någon som ramlade av så var det elevens fel, och hon sa flera

gångar: "det är aldrig någon som ramlar av på mina lektioner, det har aldrig hänt", men det var det. [...] sen gick hon innan lektionen var slut så vi skulle rida själva också, även barnen, så sa jag det till henne: "ja det känns inte bra att du går i från lektionen tidigare eller kommer senare. Det kan ju hända någonting, för jag är ju inte ansvarig det är du som ansvarar" sa jag till henne. "Ja, jag ska tänka på det". Men hon ändrade inte på det. [...] när jag kom dit så blev jag utlovad att få två ridlektioner varje dag, men det fick jag inte, det var, oftast var det en och ibland var det ingen alls. Det skulle vara intensiva lektioner, men det var det inte, ibland hade jag ingenting att göra [...] Jag har varit både ledsen och arg. [...] Jag skulle vara där 38 veckor, efter åtta veckor stod jag inte ut längre då hade hon knäckt mig så mycket och tagit glädjen från mig att hålla på med hästar, så jag tänkte: "nä jag ska aldrig hålla på med hästar mer". För det var inte roligt. [...] (Programledare) – [Namn på B] kräver pengarna tillbaka av [...] [A] [...] men nekas och lämnar då in en anmälan till ARN, Allmänna reklamationsnämnden, men får avslag eftersom att ARN inte prövar kvalitén på utbildningen. (B) – Nä, jag tycker inte att jag hade för stora förväntningar utan jag läste vad som stod på hemsidan, och då, då tycker jag att då ska man få det man har betalat för och vad man har blivit utlovad. Men det fick jag inte alls.

Programledaren berättade i nästa sekvens att Konsumentverket genomför kontroller för att säkerställa säkerheten på ridanläggningar men att myndigheten inte gjort någon kontroll på tio år. Därefter samtalade programledaren med en utredare på Konsumentverket och bland annat följande sades.

(Programledare) – [...] Varför gör ni inga kontroller? (Utredare) – Vi gör en kontroll nu. Vi gjorde, för tio år sedan ungefär, en jätteinformationsinsats. Vi fick två miljoner från regeringen då, för att jobba med information, men, men inte kontroller på ridverksamhet, på grund av det stora antalet olyckor. Jag var faktiskt på gång för några år sedan, men då inträffade en, en dödsolycka vid en ridskola. [...] när ridskolorna inte vet om att vi har tillsynsansvar [...] så känns det väldigt jobbigt att ringa och säga "Hej! Jag kommer från Konsumentverket. Det var en olycka här. Hur gick det till?" Man gör inte så, tycker inte jag. (Programledare) – Men hur ska man då veta att de här anläggningarna är säkra ute i landet? Om inte ni har gjort kontroll på ett decennium. (Utredare) – Ja, men det är inte, det är inte vårt ansvar att det ska vara säkert. Det är deras ansvar att det är säkert. (Programledare) – Men det är ni som genomför kontroller, eller hur? (Utredare) – Ja. (Programledare) – Finns det någon självkritik i det här? Att man inte har genomfört en kontroll? Vad, vad jag förstår så har man inte ens varit ute på fält – på tio år – och tittat. (Utredare) – Ja. Nej, det har vi inte. (Programledare) – Nej. (Utredare) – Nej, men... Det är jättemånga aktiviteter som vi har tillsyn över och detta har inte varit prioriterat. [...]

(Programledare) – Att Konsumentverket inte ens besöker anläggningar som drabbats av dödsolyckor. Ja, vad ska man säga? Men, nu verkar det ju bli ändring och bra är väl det, för bristande säkerhet är ett återkommande tema, när vi tittar närmare på [namn på A:s ridcenter].

I nästa sekvens berättade en annan person, (C), som deltagit vid ett ridläger på A:s ridcenter om sina upplevelser.

(C) – Det kändes inte bra. Det var stökigt. Det var oordning. Det var omkullvälta stolar på gårdsplanen. En trasig bil, med en trasig bilruta, som stod på gårdsplanen. Det allmänna intrycket var att det var skräpigt. Det kändes inte alls som de fräscha bilderna man hade sett på nätet i alla fall. [...] Det fanns ingen i stallet bland personalen, som fanns för att hjälpa oss tillrätta, som visade var saker

fanns. Som visade var hästarna stod eller... Det hade inte varit någon som helst säkerhetsgenomgång över vad gäller i vårt stall. Hästar är stora djur. Starka djur, som har ett flyktbeteende och det gäller att man vet vad man gör, och vad man inte gör. Och hon har ingen aning om vilka vi var, och vad vi kunde. [...] Jag upplevde inte att hon var tillmötesgående över huvud taget eller hade någon som helst förståelse för den kritiken vi framförde. Vi fick 20 procent av pengarna, och det motsvarar den kostnaden som hon har för utlägg för mat. Men ingenting annat.

Programledaren intervjuade i nästa sekvens ordföranden för Sveriges ridlagers riksförbund (SRR) som bland annat berättade att förbundet hösten 2015 uteslöt A:s ridcenter efter att det hade konstaterats att centret inte hade alla nödvändiga tillstånd. SRR-ordföranden berättade därefter att förbundet, efter att en överklagan inkommit i december 2015, valde att återigen bevilja A:s ridcenter medlemskap. Detta eftersom det hade visat sig att ridcentret hade rättat till sina brister samt att alla tillstånd som krävdes fanns.

I nästkommande sekvens sa programledaren bland annat följande.

[namn på B] och [namn på C] vittnar ju om en osäker miljö och den bilden förstärks av att det kom in sex anmälningar till Länsstyrelsen i augusti och september förra året. Alla om lösa hästar och trasiga staket som hästarna kunde skada sig på. Förra året gjorde dessutom en utav Länsstyrelsens djurinspektörer en kontroll och skrev ett föreläggande, där man kan läsa om en trasig hage och att det låg stängselrester på marken. I boxarna fann man lösa elkablar och i väggarna fanns det lösa rör. Dessutom förbjöd räddningstjänsten [namn på A:s ridcenter] att ha övernattande gäster förra året, på grund utav bristande brandskydd. Något som de i och för sig har rättat till nu, och därmed fått inträde i Svenska ridskolors riksförbund igen. [...] Är det [namn på A:s ridcenter] eller föreningen [namn på en ridklubb], som är de som verkar på anläggningen, godkända av Svenska ridsportförbundet? När [namn på B] och [namn på C] gick sina kurser, stod det ju det på hemsidan. Just den formuleringen är borttagen nu, men deras namn används ju fortfarande i marknadsföringen. Vi får väl ta och ringa dem.

Programledaren intervjuade i nästa sekvens verksamhetschefen för Svenska Ridsportförbundet som bland annat sa att förbundet hade nekat A:s ridcenter medlemskap eftersom det inte uppfyllde deras krav på god hästhållning och säkerhet.

Programledaren intervjuade i nästa sekvens A rörande den kritik som hade riktats mot ridcentret och mot henne i inslaget. I intervjun sades bland annat följande.

(Programledare) – [...] enligt flera anmälningar som har kommit in, så är det ju just bristande säkerhet och enligt dem vi har pratat med, så har man inte haft någon säkerhetsgenomgång. Varför tror... Kan det verkligen stämma, [namn på A]? (A) – Nej, jag förstår inte det. Jag förstår inte det. Därför att jag är jättenoga och... och just det här berättar hur de leder hästar och just när de sitter till häst, så fortsätter ju utbildningen, så att säga. Och man berättar om att hästar är flyktdjur, vilket är viktigt att känna till. Och det är det som gör att de, rätt vad det är, kan ta ett skutt och, och... (Programledare) – Vad är tanken när man släpper ut hästar som inte kommer överens, i samma hage? (A) – Det förstår jag inte alls. Men, alltså hästar

är... (Programledare) – Det har inte hänt? (A) – Nej, jag, jag förstår inte situationen. [...] (Programledare) – [...] det de också säger, [namn på A], det är ju att du inte alltid är närvarande, fast att det är du som är ansvarig. Kan det ha någonting med saken att göra? (A) – Inte i detta fallet. Det tror jag inte. (Programledare) – Du har varit här hela tiden? (A) – Ja, under, under det..., de här..., de som klagar nu... Ja. Absolut. Jag har galopphästar i tävling, vilket gör att, att jag ibland måste åka på tävling och då har jag vikarie. Men det finns alltid någon vuxen som, som är på plats. [...]

(Programledare) – När [namn på B] och [namn på C] anmälde sig, så sa du att du var medlem i Svenska Ridsportförbundet. Varför sa du det? När du inte var det. (A) – Det har jag ... Det har jag aldrig sagt. (Programledare) – Det har du inte? (A) – Nej. (Programledare) – Nej, för du får ju inte bli medlem. (A) – Nej. O, nej. Jag är ju egen företagare och jag kan inte vara ansluten till Svenska Ridsportförbundet. Däremot är jag utbildad av Svenska Ridsportförbundet, så att jag har en gedigen utbildning i det jag utbildar i. (Programledare) – Precis. Men föreningen blir ju inte godkänd för att din anläggning inte håller måttet. (A) – Nej. Och jag förstår inte det. De, de... (Programledare) – De säger att det är farligt... (A) – Ja. De påstår det. [...] (Programledare) – Men, vad säger det om din anläggning? (A) – Ja..., säger om min anläggning? Min anläggning är inga fel på. Och den är säker... (Programledare) – Men föreningen blir [...] ju inte godkänd, för att din anläggning är farlig för människor och djur. Det anser Svenska Ridsportförbundet. Vad säger det om din verksamhet? (A) – Det säger ingenting om min verksamhet. Det säger vad de säger... (Programledare) – Ja. (A) – ... och, och jag beklagar det. Men här finns ingenting farligt, varken för hästar eller, eller för, för barn eller vuxna som är här. [...] (A) – [...] Det är klart att jag tar kritiken allvarligt. Jag, jag jobbar med kritik. All kritik är positiv, därför att det betyder att, att man engagerar sig. Och det är självklart tragiskt att, att det kommer hit kunder som inte trivs. Och jag vill självklart att, att, att alla trivs. Men de flesta trivs och de flesta är nöjda. (Programledare) – Att ridsportförbundet bedömer din anläggning som varken säker för människor eller djur, är det ett missförstånd? (A) – Det är ett missförstånd. Det hävdar jag.

I slutet av inslaget visade programledaren en skylt med säkerhetsinformation och en bild föreställande ett städat stall och sa följande.

[Namn på A] anser att flera av anmälningarna mot henne inte är baserade på sakliga uppgifter, utan har kommit till för att skada henne. Efter intervjun har hon skickat flera handlingar till oss, för att visa att hennes anläggning visst är säker, för både människor och djur. Hon säger att i stallgången sitter det sådana här skyltar. Information om säkerhet. Att hon, eller någon i hennes personal, skulle slå hästarna med räfsor och grimmor... Ja, de uppgifterna är absurda och obefogade. Hon har också låtit veterinärbesiktiga alla sina 26 hästar. Och så har hon städat i stallet. Så här ser det ut nu. Och, ja. Det är väl bra, om det är så. Men hur är det då med redan missnöjda kunder? Nej. Varken [namn på B], [namn på C] och hennes väninna verkar få mer pengar tillbaka. Men förhoppningsvis slipper ju fler konsumenter lämna [namn på A: ridcenter] med en bitter eftersmak. Men, det kanske mest anmärkningsvärda i den här historien är ändå att Konsumentverket som har tillsynsansvar, inte har gjort en enda kontroll ute i verkligheten på tio år. Inte ens när det skett en dödsolycka på en anläggning. För att det känns jobbigt.

Därefter kastade programledaren en bild med Konsumentverkets logotyp i en soptunna.

ANMÄLNINGARNA

Inslaget har anmälts av två personer.

En av anmälarna är A som anser att inslaget innehöll flera lögner och är kritisk till att hon inte fick möjlighet att försvara sig från flera påhopp.

En annan anmälare anser på närmare anförda grunder att det var felaktigt att i inslaget beskylla Konsumentverket för att bedriva undermålig tillsyn över ridverksamheter. Anmälaren anför att även om Konsumentverket har ett tillsynsansvar så ansvarar varje företag som bedriver ridverksamhet för sin egen säkerhet. Anmälaren är kritisk till att Konsumentverket i slutet av programmet symboliskt kastades i en soptunna, anmälaren anser att ridcentret med den bristande säkerheten borde ha hamnat där.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Television (SVT) anser att inslaget överensstämmer med kraven på opartiskhet och saklighet och anför i huvudsak följande.

De personer som uttalade kritik utifrån sina upplevelser av A:s ridcenter var tillfälliga medverkande. I huvudsak handlade de två fallen om kritik om brister i den fysiska miljön och säkerheten på ridcentret. Här fick A utförligt ge sin syn på miljön och säkerheten på anläggningen.

A fick också bemöta det faktum att hon inte känts närvarande på lektionerna. Hon hävdade att det alltid funnits vikarie eller en annan ansvarig vuxen på plats. A fick också svara på frågor om hon var ansluten till Svenska ridsportförbundet då hon marknadsförde sig på det sättet (det har hon enligt egen utsago aldrig gjort, men dokumentation av gamla versioner av hemsidan sa motsatsen, vilket framgår av reportaget) och hon fick också flertalet frågor om möjligheten till anslutning i dag för den förening som hyr in sig på hennes anläggning och där hon själv är anställd som ridlärare. SVT anser därför att A fick möjlighet att besvara den kritik som de två kunderna hade, dessutom redovisades A:s ståndpunkter i inslaget i form av bilder från stallet och anläggningens säkerhetsföreskrifter.

Avseende en anmälares invändningar om att Konsumentverket kastades i en soptunna så anför SVT att *Plus* är ett program vars form är väl inarbetad, däribland det så kallade "tunnkastet". Redaktionen ansåg att det var anmärkningsvärt att ansvarig myndighet aktivt valde att inte kontakta en verksamhet som de har tillsynsansvar för trots att de kände till att en dödsolycka skett där. Det framgick tydligt att det handlar om tillsynen och att själva säkerhetsansvaret ju ligger hos ridverksamheterna. Avseende anmälares invändningar så framkom det i inslaget att utredaren ansåg att bristen på inspektioner hade med prioriteringar och resurser att göra.

AKTUELL BESTÄMMELSE

SVT ska utöva sändningsrätten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet). Kravet på opartiskhet innebär enligt granskningsnämndens praxis att om allvarlig kritik riktas mot en klart utpekad part ska den kritiserade få bemöta eller kommentera kritiken. Som regel ska detta ske i samma program eller inslag. Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden konstaterar att inslaget var en kritisk granskning av ett ridcenter och tillsynen av svenska ridanläggningar. I inslaget ifrågasattes särskilt ridcentrets djurhållning och säkerhet samt Konsumentverkets roll som tillsynsmyndighet av svenska ridanläggningar. Nämnden konstaterar vidare att både ridcentrets ägare och en representant för Konsumentverket gavs utrymme att i inslaget redogöra för sin respektive myndighetens syn på kritiken. Nämnden, som även beaktar att programledaren i slutet av inslaget redogjorde för A:s ståndpunkt i frågan, kan mot ovanstående bakgrund inte finna att vad anmälarna anfört medför att inslaget strider mot kraven på opartiskhet och saklighet.

Detta beslut har fattats av Henrik Jermsten, Jan Holmberg, Clas Barkman, Berivan Yildiz, Staffan Dopping och Dag Mattsson efter föredragning av Gustav Aspengren.

På granskningsnämndens vägnar

Henrik Jermsten

Gustav Aspengren

Originalhandlingen med namnunderskrifter förvaras hos myndigheten.